JOURHAVENDE IDA EBBENSGAARD — TELEFON 33 47 17 94 — FAX 33 15 41 17 — E-MAIL ERHVERV@POL.DK

ØKONOMI

Roskilde

DSB er blevet anmeldt til Københavns Politi for kidnapning. Anmelderen, John Reynolds, og 50 andre passagerer »blev taget som gidsler« 4. juli, da de skulle fra København til Roskilde, skriver Berlingske Tidende. Men på grund af forsinkelser og manglende skiltning på Hovedbanegården var de hoppet på et regionaltog, der kørte uden stop mellem Høje Taastrup og Glumsø. (Ritzau)

Nettet kæmper om magten

Google-magt

Af Mikael R. Lindholm

Hvem får monopol på at tænke for verden?

Det er, sat på spidsen, hvad der er på spil i den magtkamp, som for tiden udfolder sig mellem søgemaskinen Google og internetportalerne Yahoo og Microsofts MSN. Alle forsøger at positionere sig som verdens foretrukne vidensportal – altså den internetsøgemaskine, man helst bruger til at finde de oplysninger, man har brug for.

I det kapløb har Google klart det største momentum. Omkring 50 procent af alle internetsøgninger i USA bliver i dag foretaget via Google – og tallet vokser. Så stærk er Googles position, at navnet er blevet et udsagnsord – vi 'googler' i dag på nettet, når vi skal finde information. Yahoo står for 28 procent af alle søgninger og MSN for 13 procent.

Tallene er alt andet end trivia. Søgeresultater tiltrækker annoncer for milliarder og atter milliarder af kroner. I en tid, hvor annoncebudgetterne hos verdens toneangivende virksomheder som aldrig før skifter fra fjernsyn og print til internettet, er en førerposition som nettets foretrukne søgemaskine det samme som at eje en guldgrube. Hvilket forklarer, hvorfor studenterne Sergey Brin og Larry Pages 'sjove' lille søgemaskine med det hvide, asketiske, nærmest naive design pludselig er en forretning til 600 milliarder kroner målt i aktievaluta.

Google vil imidlertid meget mere end at hjælpe verden med at finde, hvad den søger og tjene mere end en pæn sjat på indsatsen. Google er ved at udvikle en lang række andre tjenester, såsom e-mail, tekstbehandling, regneark og meget andet, som brugerne kan anvende direkte fra nettet. Reelt vil Google tilbyde verden et omnipotent kommunikations- og arbejdsmiljø, som marginaliserer betydningen af den personlige computer – fordi lokale programmer på computeren bliver overflødige. Dette fremstød, som kaldes for G-Drive eller Google Grid, forudsætter og bygger på den it-kraft og data-kapacitet, som ligger i Googles hemmelighedsomgærdede globale serverpark. Hvis man vil bygge verdens nye fjern-pc, kræver det ganske enkelt hestekrafter og hastighed. Ifølge rygterne har Google i dag millioner af servere verden over – men kun Google ved det med sikkerhed, for antallet af de specialbyggede Google-servere er en lige så velbevaret hemmelighed som den softwarearkitektur og de algoritmer, der sørger for, at serverne leverer en hastighed, som er alle andre overlegne – og forklarer de ekstremt hurtige søgeresultater.

For nylig kunne New York Times rapportere om en ny serverpark, som Google er ved at opføre uden for en mindre amerikansk by under så stort hemmelighedskræmmeri, at hele bystyret har fået mundkurv på for så meget som at udtale Googles firmanavn. Den nye tophemmelige serverpark fylder to foldboldbaner og har et køletårn, der måler fire etager i højden.

Fra lille søgemaskine til magtbastion

I realiteten har Google i relativ ubemærkethed udviklet sig fra at være en lille, intelligent søgemaskine til en it-magtbastion med en computerkraft og et servernetværk, der formentlig er verdens kraftigste. Den erkendelse er Googles konkurrenter også nået til. Derfor opruster Yahoo og Microsoft nu med tusinder af software-udviklere, der forsøger at skabe smartere, mere intuitive søgesystemer end Googles, samtidig med at de har kastet sig ind i det globale serverkapløb for at overgå hinanden i distribueret computerkraft.

Skal vi være forventningsfulde – eller bekymrede?

Microsoft er bekymret. Softwarekoncernen henter i dag sine hovedindtægter på at levere programmerne til omkring 90 procent af de pc'er i verden, som Google nu vil marginalisere. Microsoft har derfor udpeget en førerposition på det 'nye' serviceorienterede internet, som Google positionerer sig til at dominere, som en hovedprioritet for fremtiden.

Men vi andre? Larry Page fortalte om Googles ambitioner på en af virksomhedens Zeitgeist-konferencer i London for kort tid siden. Ifølge Page har vi kun set 5 procent af, hvad Google vil kunne endnu. Google skal i fremtiden være »den ultimative søgemaskine, som forstår alt – uanset hvad man spørger om, så vil man få et svar med det samme, også hvis man for eksempel spurgte: 'Hvad skal jeg spørge Larry om?' Nogle ville kalde det for kunstig intelligens«.

Visionen om Google som en kunstig intelligens 'on demand', vi alle kan trække på, kan forekomme tiltalende. Hvorfor bruge tid på noget, der kan vidensautomatiseres?

En række skeptikere har tændt advarselslamperne. For eksempel mener den amerikanske fremtidsforsker George Dyson, at Google ultimativt kan blive en verdensmagt og de facto realisere H.G. Wells gamle fantasi om én stor 'verdenshjerne'. I så fald taler vi om en vidensmagt, hvis lige vi aldrig har set før, og en forandringskraft, vi mangler at forstå. Men der venter også mange andre spørgsmål: Hvis Google får de facto-monopol på den måde, vi finder viden på og løser et problem på, risikerer vi så ikke at begrænse spektret for kreativitet og innovation? Risikerer virksomhederne ikke en standardisering i hjernearbejdet, som svarer til, hvad det manuelle arbejde har oplevet?

Vi bør derfor håbe – og måske aktivt påvirke – at Google ikke ender med at erstatte Microsoft i indflydelse og dominans, men at vi får en række alternative superhjerner at vælge imellem, når vi i fremtiden skal tænke os til det daglige brød.

Mikael R. Lindholm er chefredaktør på Computerworld og forfatter til en række bøger om vækststrategi, innovation og lederskab.

erhverv@pol.dk

PENGEPUGERE. Aktieoptionerne har holdt deres indtog i de børsnoterede danske selskaber, og det tjener direktørerne store summer på. Anders Dam, topchef i Jyske Bank, opfordrer politikerne til at se nærmere på tendensen: »Det er nu ved at nå et omfang, hvor man må spørge: Er det her egentlig hensigtsmæssigt? Og der er mit svar klart, at det mener jeg ikke, det er«. – Foto: Mick Anderson

Direktørmillioner kan ende i skandaler

Politikerne bør gribe ind over for de aktieoptionsaftaler, der forgylder de danske direktører. Det mener topchefen i Jyske Bank, Anders Dam.

Interview

Af Stig Andersen

Forgyldningen af topchefer har taget overhånd. De aktieoptionsaftaler, som betyder, at topchefer – ofte på grund af tilfældigheder – kan hæve svimlende millionbeløb i børsnoterede selskaber, bør politikerne overveje at forbyde. For de har næppe noget at gøre med den reelle markedsværdi for disse direktører, mener Jyske Banks topchef, Anders Dam.

Han ser en risiko for, at de lukrative optionsordninger kan føre til rene erhvervsskandaler.

Har du simpelt hen fået nok af direktørernes milliongevinster?

»Min interesse for det her startede, da jeg så effekterne i USA for nogle år siden. Der førte blandt andet aktieoptionsaftalerne til skandaler, bedst kendt er Enron. Og der er altså en tendens til, at det, man ser i USA, også af de dårlige ting, de kommer til Danmark med 5-10 års forsinkelse. Aktieoptionerne har desværre også holdt deres indtog i børsnoterede danske selskaber og efter en spæd begyndelse, så er det nu ved at nå et omfang, hvor man må spørge: Er det her egentlig hensigtsmæssigt? Og der er mit svar klart, at det mener jeg ikke, det er. Jeg vil derfor opfordre politikerne til at kigge på det her«.

Vi har lige set en Henning Dyremose fra TDC hente et stort millionbeløb. ISS-chefen Eric Rylberg fik i fjor 70-80 millioner – er det de konkrete tilfælde, der tirrer dig?

»Jeg vil ikke kommentere enkelttilfælde. Jeg ønsker bare en principiel diskussion af, hvad der er hensigtsmæssigt. Om de konkrete tilfælde er rimelige, må folk selv vurdere. Jeg har den opfattelse, at hvis markedet for direktørlønninger i børsnoterede selskaber er præget af tilfældigheder og når det omfang, som det har, må man forsøge at fjerne årsagen til problemet. Og det er optionerne«.

Aktieoptionsaftaler, hvor folk kan hæve 30, 50 eller 80 millioner oven i lønnen, hvad gør de ved stemningen omkring direktørlønningerne?

»Det har jeg svært ved at svare på. For hvis vi drager en parallel til sportsverdenen, så er der tilsyneladende kun få, der har ondt af, at fodboldspillere kan tjene 50-100 millioner kroner om året. Men det er også en anden situation. Der er der tale om, at folk går til udlandet, og der er ofte flere klubber, der er på jagt efter den pågældende. Der dannes der en markedspris. Men med direktørlønningerne er det uigennemskueligt, om der overhovedet er tale om en markedspris, når optionsaftalerne indgås. I optionselementet er der så mange tilfældigheder, der kan præge værdien af optionerne, og som direktøren ingen indflydelse har på overhovedet, men som altså kan udløse svimlende summer. Og det finder jeg uhensigtsmæssigt på et aktiemarked«.

Hvad er det for tilfældigheder?

»Det kan være renten, der

»Hvis vi drager en parallel til sportsverdenen, så er der tilsyneladende kun få, der har ondt af, at fodboldspillere kan tjene 50-100 millioner kroner om året«

ANDERS DAM
Direktør, Jyske Bank

ændrer sig og pludselig fordobler aktieværdien. Det kan være Irakkrigen, der stopper og får aktierne til at ryge i vejret. Eller det kan være politikerne, der ændrer erhvervsbeskatningen. Alt sammen noget, som direktøren ingen indflydelse har på. Men som han altså kan blive forgyldt af«.

Du siger, at disse aktieoptioner kan give interessekonflikter. Hvordan?

»Hvis man er tæt på et tidspunkt, hvor direktøren kan indløse sin aktieoption, så kan der ligge en interessekonflikt i at forsøge at påvirke aktiekursen. Det kan for eksempel ske gennem udmeldinger til fondsbørsen, og det er jo direktørerne og bestyrelserne, der kommer med dem. Der kan da opstå en mistanke. Men det er selvfølgelig ikke sikkert, at der er grund til det«.

Men mistanken er nok?

»Ja, det synes jeg. Vi taler jo om et aktiemarked, hvor man får kapital fra nogle investorer, der ikke har så meget viden om virksomheden, som direktøren har«.

Har du set nogle eksempler, hvor direktører har hævet store beløb, og hvor der er noget, der kan ligne misbrug?

»Jeg kan ikke komme med konkrete eksempler på, at vi er havnet derhenne i Danmark. Og der skulle vi også meget nødig havne. Men for netop at undgå skandalerne er det nødvendigt med gennemskuelighed. Der kan jo også opstå interessekonflikter, når der bliver givet bud på en virksomhed. Hvis en ny ejer lokker med gode aktieoptionsordninger til direktøren, så kan de tidligere ejere måske opleve, at deres virksomhed blev solgt for billigt. De kunne bare have stemt imod, kan man indvende, men det er ofte svært at gennemskue disse elementer, og det er altid direktøren og topledelsen, der sidder med de bedste informationer om virksomheden. Og sådan en sag kører der mig bekendt i Tyskland lige i øjeblikket«.

Hvor en virksomhed er solgt for billigt, og hvor direktøren er blevet forgyldt?

»Ja. Nye ejere kan jo lokke en direktør med, at jo lavere kurs man sælger virksomheden til, des bedre aktieoptionsaftale kan han få med den nye ejer. Den interessekonflikt bryder jeg mig ikke om, og derfor mener jeg, man bør indføre en regel om, at et overtagende selskab simpelt hen ikke må udstede optioner, hvis de tager direktøren med i købet, for eksempel i en periode på fem år«.

Sådan som det er sket i for eksempel TDC. Netop i TDC-sagen har vi jo set, at ATP som aktionær har gjort opmærksom på, at der solgt for billigt?

»Jeg kender ikke nok til det konkrete eksempel. Men de eksempler, vi har set herhjemme, de vidner jo netop om den interessekonflikt, der kan være, og som det netop er kommet til udtryk med ATP's reaktion i TDC-sagen«.

Hvis en direktør nu gør et godt arbejde, er det så ikke rimeligt nok, hvis han kan score?

»En topleders rolle er at gå forrest i en virksomhed og være 100 procent motiveret hver dag, og det får han en aftalt løn for«

ANDERS DAM
Direktør, Jyske Bank

»Jo, det er det. Hvis bestyrelsen og aktionærerne synes, det er i orden, så har jeg ingen problemer med det. Men efter min opfattelse skal det ikke være i form af aktieoptioner. Så skal de have det som ren løn. Det er mere gennemskueligt, og det vil ikke være så tilfældigt, hvad direktøren får ud af det«.

De direktører, der forgyldes, de argumenterer jo ofte med, at sådan er vilkårene. At det er, hvad de er værd på det internationale marked?

»Ja, og sådan er det jo også med fodboldspillere. Og så rejser de til udlandet«.

Er argumentet ikke reelt nok?

»Jo, hvis man bliver efterspurgt af udlandet. Det er jo ikke nok at henvise til, hvad man kan få som topdirektør i USA, hvis man i øvrigt ikke er efterspurgt i USA. Det hænger jo ikke sammen«.

Der er jo ikke mange danske topchefer, der ryger til udlandet. Hvorfor?

»Når vi snakker topledelse af virksomheder, så tror jeg, en af betingelserne for at få succes er, at man har et nationalt udgangspunkt. Det skyldes sproget og kendskabet til den virksomhedskultur, der er i landet. Og ikke mindst af hensyn til det kontaktnet, man har til kolleger, politikere osv. Alt det er godt for en erhvervsleder at have og er en af forudsætningerne for kunne få succes. Men for eksempel netværket, det har du jo ikke, hvis du pludselig kommer til Italien, Spanien eller USA«.

Det internationale marked for danske direktører er der altså slet ikke?

»Det er i hvert fald meget, meget beskedent. Og vi skal lede længe for at finde eksempler på danske topdirektører, der er gået til udlandet. Jeg kan i hvert fald ikke komme i tanke om en lind vandring af danske topledere til udlandet. Vi har set nogle få eksempler, men de er jo relativt hurtigt kommet hjem igen«.

Så argumentet, at i London, Rom eller New York kan en direktør få meget mere i løn, det giver du ikke så meget for?

»Så kan de jo gøre det, men det sker jo ikke. Det er klart, at hvis vi hver uge oplevede, at danske topchefer i børsnoterede selskaber røg til udlandet, så var der et problem. Men der er ikke noget, der peger i den retning«.

Er det realistisk at tro, at politikerne vil lovgive om løndannelsen for direktører i børsnoterede selskaber?

»Ikke om selve løndannelsen, men muligvis om nogle af de elementer, der indgår i direktørlønningerne. Men nu er jeg kommet med min holdning, og de, der har magt til det, kan så gøre noget ved det, hvis de er enige med mig«.

Hvad tror du, den almindelige dansker tænker om direktørernes mange millioner?

»Jeg tror, de synes, at direktørlønninger, hvor optionselementet er stort, er kommet meget, meget højt op. For ikke at sige ude af kontrol. Tilfældighedselementet er blevet alt, alt for stort. Og den faste, gode løn, direktørerne i Danmark får, har jo altså ikke fået dem til at udvandre til udlandet«.

Hvad ville du gøre, hvis du i morgen fik et tilbud om aktieoptioner fra Jyske Banks bestyrelse?

»Vi diskuterede det for nogle år siden, da det var blevet moderne og takkede nej. Jeg vil hellere have en fast løn. Min holdning er, at en topleders rolle er at gå forrest i en virksomhed og være 100 procent motiveret hver dag, og det får han en aftalt løn for. Er man ikke tilfreds med den, må man jo søge et andet sted hen«.

erhverv@pol.dk

Bornholmsk tunnelsnak

Ritzau

Tunnelelskernes drøm lever stadig. Konsulentfirmaet COWI giver efter sommerferien et tilbud på en forundersøgelse af en tunnel mellem Sverige og Bornholm.Men allerede om få uger ventes et udkast til et tilbud på den første undersøgelse af den nærmest ukendte geologi under klippeøen.

På grund af de økonomiske problemer i Bornholms Regionskommune vil den såkaldte Tunnelinitiativgruppe nu forsøge at få private investorer på banen.

»Der er ikke nogen offentlige midler til at skyde ind i projektet. Derfor overvejer vi at oprette en fond og finde private midler til projektet«, siger Peter Andreas Harteg fra Tunnelinitiativgruppen.

Projektet har ikke mødt den store opbakning blandt landets trafikpolitikere, som først og fremmest fokuserer på diskussionen om den kommende Femern-forbindelse til Tyskland. Mange bornholmere drømmer dog om en tunnel til Sydsverige, der vil gøre det nemmere at komme til og fra solskinsøen.

Tunnelentusiasterne forestiller sig en tunnel mellem landsbyen Vang på vestsiden af Bornholm og Sandhammaran i Sverige. Det er en distance på små 40 kilometer – svarende til længden på tunnelen under Den Engelske Kanal, der kostede i omegnen af 120 milliarder kroner.

Prisen skræmmer de fleste, men Tunnelinitiativgruppen mener, at det kan gøres væsentligt billigere. Derfor inviterede de i denne uge direktøren for de store undersøiske tunnelprojekter på Færøerne, Dávid Reinert Hansen, til Bornholm. En tunnel mellem Sverige og Bornholm vil kunne bygges for cirka 2,5 milliarder kroner.

Prikkebrev til komfurejere

Ritzau

Det går for langsomt med at udskifte de gamle gaskomfurer i København og på Frederiksberg fra før 1972, som skal skiftes, fordi borgerne i hovedstadsområdet fra næste år får en ny, ugiftig og mere miljøvenlig bygas i rørene. Den kan kun bruges i nyere apparater.

Københavns Energi og Frederiksberg Forsyning har beregnet, at omkring 36.000 gamle gaskomfurer skal udskiftes. For vvs-montørerne bliver det et kapløb med tiden, for udskiftningen skal efter planen være færdig inden 1. juni 2007, skriver fagbladet Blik og Rør.

Indtil videre har kun et fåtal fået udskiftet deres gamle komfur, og begge selskaber frygter flaskehalse, hvis kunderne venter til sidste øjeblik med at købe nyt gaskomfur. Og bekymringen er til at forstå, for normalt bliver der kun solgt og installeret 12.000 gaskomfurer om året – i hele landet.

Gaskunderne i de to kommuner får besøg af deres forsyningsselskab, som fotograferer og registrerer gasinstallationen. Kunder med gaskomfur fra før 1972 får et brev med besked om at få udskiftet det. Der er afsat 2.000 kroner til hver kunde som tilskud til nyindkøbet, men denne gulerod har ikke virket tilstrækkeligt.

»Derfor sender vi nu et 'prikkebrev' til de kunder, som var de første, der fik besked på at udskifte deres komfur, men som endnu ikke har fået gjort noget ved det«, siger blikkenslager Susanne Mortensen, koordinator i Frederiksberg Forsyning, til Rør og Blik.

Den nye type gas, kaldet Bygas2, består af naturgas blandet med atmosfærisk luft. Den er ikke giftig, da den ikke indeholder kulilte, og den giver et lavere udslip af drivhusgassen CO2.